

3. Пилипчук О. «Перевернене» навчання інформатики / О. Пилипчук [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://qoo.by/2B1> .

Красюк С.В., начальник НМЦ ЦЗ та БЖД Луганської області;

Нетребенко А.Ю., завідувач обласного методичного кабінету НМЦ ЦЗ та БЖД Луганської області

НАВЧАННЯ НАСЕЛЕННЯ ДІЯМУ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ В УМОВАХ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА

Інформатизація суспільства – перспективний шлях до освітнього розвитку населення. Тому проблема пошуку шляхів використання інформаційних технологій у процесі навчання діям у надзвичайних ситуаціях (далі – НС) є нагальною потребою сучасності.

Особливість глобального соціального процесу інформатизації полягає в тому, що домінуючим видом діяльності в багатьох сферах суспільного життя стає збирання, накопичення, продукування, оброблення, зберігання, передавання та використання інформації. Ці процеси здійснюються на базі різноманітних сучасних засобів інформаційного обміну. Їх використання спроможне забезпечувати високий рівень інформаційного обслуговування, доступність джерел потрібної інформації для всіх верств населення, високу швидкість її отримання, візуалізацію представленої інформації, правдивість використаних даних.

В контексті навчання населення діям у НС мається на увазі розповсюдження інформації про правила поведінки у НС, застосування засобів індивідуального захисту, надання першої допомоги, формування безпечного способу життя. Освіченість та поінформованість, морально-психологічна підготовка населення стає запорукою свідомої поведінки у разі виникнення НС, а в повсякденному житті може сприяти запобіганню та уникненню негативних наслідків.

У числі засобів передачі інформації у процесі навчання населення важлива роль належить телебаченню та радіомовленню. Вони мають велику привабливість для людини, формують уподобання, стиль мислення та поведінки. Це пов'язано з механізмами впливу на свідомість. Телебачення й радіо є засобами масової комунікації, що сприймаються найлегше, бо, порівняно з читанням газет, вивченням пам'яток, брошур, буклетів, тут людина докладає найменше розумових зусиль. Телебачення імітує тривимірний простір на екрані, одночасно використовує зорові та слухові образи, створює справжнє видовище, яке добре запам'ятовується, а для самотніх, літніх людей нерідко стає чи не єдиним доступним співрозмовником. За допомогою ж радіо в сучасному світі мільйони людей отримують інформацію не лише вдома, але й у транспорті, супермаркетах, на ринках, вокзалах, інших місцях масового скупчення людей тощо. Отже, за своєю природою та соціальними функціями телебачення й радіо мають величезні можливості впливу на світогляд і поведінку лю-

дини та здатні охопити переважну більшість верств населення. Для здійснення такого впливу мовлення має орієнтуватися на потреби масового глядача, а, як відомо, саме потреба у безпеці є базовою цінністю для кожної людини.

Створення та регулярна трансляція якісних відео- та аудіоматеріалів, запровадження циклів програм, що у доступній формі розповідають про дії у випадку НС, є одним з найефективніших методів навчання населення.

На особливу увагу заслуговує використання соціальної реклами за тематикою цивільного захисту та безпеки життєдіяльності. Хоча в Україні соціальна реклама перебуває на етапі становлення, не можна недооцінювати масштабу її присутності в суспільній свідомості: вона мультиплікується в засобах комунікації, споживання яких є повсякденною діяльністю великих мас людей, а це гарантує велику ймовірність засвоєння змісту рекламних текстів та роликів. Соціальна реклама, дійсно, змушує замислитися, вона є яскравою, гарною, іноді зворушує до сліз, спонукає до конкретних дій та вчинків. Головна мета такої реклами під час навчання діям у НС – сформувати модель грамотної та впевненої поведінки у небезпечних обставинах. У цивілізованих країнах соціальна реклама – ефективний інструмент у боротьбі за людські життя. Тож час і нам «озброюватись» цим інструментом, шукати нових і дієвих способів донести, а не просто шокувати, знайти вихід, а не налякати, поінформувати, а не дати абстрактні визначення. Отже, соціальна реклама здатна протистояти багатьом негативним впливам, розширює коло знань, спонукає людину до зміни поведінки на більш свідому й безпечну.

Невід’ємною частиною сучасної інфосфери, в якій перебуває населення, є Інтернет. Коло його користувачів постійно розширюється. Не лише молодь та люди середнього віку, але й літні люди все активніше долучаються до соціальних мереж, стають постійними відвідувачами інформаційних та розважальних сайтів. Отже Інтернет має величезні можливості для прищеплення користувачам системи знань про поведінку в екстремальних ситуаціях. Всесвітня мережа здатна не лише дати відповідь на будь-яке запитання, містить у собі необмежену кількість текстових, відео- та аудіо- ресурсів, але й має можливість розміщувати на найбільш популярних сайтах важливу інформацію про дії у НС у виді рухомого рядка, роликів соціальної реклами, корисних посилань тощо. Це стосується і мобільних додатків до різноманітних гаджетів, що набувають все більшого розповсюдження серед населення.

Отже, шанс на успішну боротьбу за свідоме й відповідальне ставлення населення до питань безпеки з’являється тоді, коли використовується комплексний підхід. Не відмовляючись від традиційних методів навчання, потрібно активно впроваджувати у життя сучасні інформаційні технології, створюючи простір для реалізації відкритого та доступного для всіх навчання діям у НС, незалежно від віку людини та місця, де вона проживає.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 р. № 5403-VI.

2. Про затвердження Порядку навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях: постанова Кабінету Міністрів України від 26.06.2013 №444.

3. Афанасьєв М. Інформаційні технології в навчальному процесі / М. Афанасьєв, Я. Ромашова // Вища школа. – 2010. – № 10. – С. 49-62.

4. Гороль П. Сучасні інформаційні засоби навчання: навчальний посібник / П. Гороль – К.: Освіта України, 2007. – 534 с.

5. Малеван О.Ю. Питання підготовки населення до дій у надзвичайних ситуаціях / О.Ю. Малеван, Ю.П. Переверзін // матеріали 15-ї Всеукр. наук.-практ. конф. рятув., 24–25 вер. 2013 р.: тези доп. – К. 2013. – С. 201-204.

*Лабузна Л.В., завідувач обласних та м. Житомира курсів удосконалення керівних кадрів 3-ї категорії НМЦ ЦЗ та БЖД Житомирської області;
Алексейчук Ж.О., завідувач обласного методичного кабінету НМЦ ЦЗ та БЖД Житомирської області*

ОРГАНІЗАЦІЯ МЕТОДИЧНОГО СУПРОВОДУ ПІДГОТОВКИ ТА ПРОВЕДЕННЯ ПОКАЗОВОГО СПЕЦІАЛЬНОГО ОБ'ЄКТОВОГО НАВЧАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ У ЖИТОМИРСЬКІЙ ОБЛАСТІ

В умовах науково-технічного прогресу і розвитку економіки в Україні існує тенденція до зростання кількості надзвичайних ситуацій з важкими наслідками, що змушує розглядати їх як серйозну загрозу.

Розвиток нових технологій, збільшення обсягів промислового та сільськогосподарського виробництва супроводжуються зростанням техногенного навантаження на біосферу. Наслідком цього є все частіше виникаючі техногенні надзвичайні ситуації, аварії й катастрофи, які характеризуються значними матеріальними, соціальними та екологічними наслідками.

В Україні функціонує понад 22,5 тис. потенційно небезпечних підприємств та інших об'єктів.

Значна частина підприємств харчової промисловості віднесена до потенційно небезпечних об'єктів, тобто до таких, де використовують, переробляють, зберігають або транспортують небезпечні хімічні, радіоактивні, пожежо-вибухові речовини та біологічні препарати, що створюють реальну загрозу виникнення надзвичайних ситуацій.

Потенційна небезпека таких технологічних схем полягає у порушенні герметичності обладнання і трубопроводів, що містять аміак. Найбільшу небезпеку з цієї точки зору являють собою: руйнування автоцистерн із рідким аміаком; руйнування напірних трубопроводів компресорів; порушення герметичності відокремлювачів рідини, лінійних та циркуляційних ресиверів, запірної арматури, батарей холодильних камер.

Наслідком таких аварій є виникнення загазованості виробничого приміщення, відкритого майданчика цеху і підприємства в цілому, а також при-